

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 42) และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม คงต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการศึกษา (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2542, หน้า 6) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 19 - 20) กล่าวว่า การจัดการศึกษาโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา คือ การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ มีความจำเป็นที่ต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบของความเป็นคนดีคนเก่ง และมีความสุขอย่างชัดเจน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27, 28 และ 34 ที่กำหนดให้มีมาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 17) เพื่อทำให้ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อโดยให้สาระของหลักสูตรและมาตรฐานตามสาระของหลักสูตรเป็นทั้งวิชาและวิชาชีพมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง พร้อมทั้งให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรของตนเองตามความเหมาะสมกับท้องถิ่นได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดหมายสูงสุด คือ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่สังคมไทยมีความต้องการ ซึ่งพอสรุปได้คือมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญาหรือเป็นคนเก่ง และมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย อาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชน สถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2542, หน้า 852) กล่าวว่า แนวโน้มที่ชุมชนต่างๆ ต้องมีโรงเรียนชุมชนหรือโรงเรียนต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นโรงเรียนของชุมชน เกิดจากการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยความต้องการของชุมชนและการศึกษาที่เป็นปัจจัยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนได้นั้นต้องทำหน้าที่พัฒนาปัจเจกชน ชุมชน (สังคม) สิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างบูรณาการ และโดยต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 (2) ส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานการศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 7-10) มนุษย์ได้มีการปรับตัว ให้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความรู้เท่าทันที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของคนในสังคมยุคใหม่ แต่ระบบการศึกษาปัจจุบันทั้งวิธีคิดในการจัดการศึกษา โครงสร้างและระบบบริหารจัดการศึกษา รูปแบบวิธีการเรียนรู้ตลอดจนปัจจัยการส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต่างๆ มิได้เอื้อให้เกิดการสร้างคนไทยที่มีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอ สำหรับการแข่งขันในโลกที่เป็นจริงการปฏิรูปครั้งนี้ปรับเปลี่ยนการศึกษาคบั้งค้ำจาก 6 ปี เป็น 9 ปี เริ่มตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชากรไทยให้สูงขึ้น โดยเชื่อมั่นว่าจำนวนปีการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตของมนุษย์ให้สูงขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น มีงานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า คนที่ได้รับการศึกษาดีในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีโอกาสในการหารายได้ การมีงานทำ มีความรู้และพฤติกรรมทางด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นในทางการเมืองดีกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 6-7)

จากการจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมายังปรับตัวไม่ทันกับสถานการณ์ ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยการบริหารและจัดการการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา แนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่งที่จะต้องปฏิรูปไปพร้อมๆ กันกับการปฏิรูปด้านอื่นๆ โดยได้วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่นๆ ทุกด้านทั้งในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเอง และในส่วนที่ให้องค์กร ประชาชนและทุกส่วนของสังคม เข้ามามี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม การศึกษาและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ชุมชนและบุคคลที่จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 51)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการ เรียนรู้และปัจจัยการเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบมีสอง ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ยุวดี กังสตาล, 2545, หน้า 67)

สถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐานช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่ เกิดขึ้นโดยริบด่วนและเป็นการแก้ไขที่ให้ผลอย่างยั่งยืน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสถานศึกษา หลายแห่งเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมนอย่างสูงจากพ่อแม่ และผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้าไปศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น โดยความเชื่อที่ว่าจะสามารถหล่อหลอมบุตรหลานของตน ให้เป็นคนดีและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ ภาระหน้าที่ของ ผู้บริหารจะมีมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา และระดับช่วงชั้นของการจัดการ ศึกษา ขอบเขตของการบริหารสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 หรือระดับ ประถมศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ มี 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การ บริหารงานทั่วไป แก่นแท้ของการปฏิรูปการศึกษา คือ การแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมไทย ปัญหาของการศึกษาในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาบริหารการศึกษา รวมศูนย์อำนาจการบริหาร ไว้ที่ส่วนกลาง มีการทำงานที่ซ้ำซ้อน อำนาจการสั่งการอยู่ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพในด้าน นโยบายและการบริหาร การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาครู ดังที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะอาจารย์และนักเรียนวัง ไกลกังวล ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน วันที่ 27 พฤษภาคม 2513 ว่า "...ครูนั้นจะต้องมี ความรู้ที่ดีให้แก่เด็กๆด้วยความเมตตา ด้วยความหวังดี คือความเมตตาต่อผู้ที่เป็นลูกศิษย์ และ ความหวังดีต่อส่วนรวม เพราะถ้าส่วนรวมประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ดี ส่วนรวมก็ไปรอด..."

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 70) กล่าวว่า เมื่อพิจารณา ผู้ประกอบอาชีพ ครูปัจจุบันพบว่า อาชีพครูตกต่ำ ครูขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ยังใช้วิธีการ สอนแบบเดิม ค่าตอบแทนครูต่ำ ภาระงานครูมีมากและครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน สรุปได้ ว่า มีครูแต่ยังไม่เป็น "ครูมืออาชีพ" ปัญหาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การศึกษาที่ผ่านมา เป็นการจัดการศึกษาในระบบปิด ขาดความยืดหยุ่น เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาเด็กไทย คิดไม่เป็น ทำไม่เป็น แก้ปัญหาไม่เป็น ปัญหาการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา ต้นเหตุของ การไม่เสมอภาคและนำไปสู่การบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ งบประมาณส่วนใหญ่ไปใช้จัด

การศึกษาในโรงเรียนซึ่งมีประชากรที่ได้รับประโยชน์ ร้อยละประมาณ 20 ของประเทศ ปัญหา ระบบสื่อและเทคโนโลยี ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษา ปัญหาความ ไม่เท่าเทียมระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารที่ขาดแคลนครูและขาด แคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาระบบตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพในอดีต ไม่เฉพาะ การบริหารการจัดการในด้านการศึกษานั้น หากแต่การบริหารด้านอื่นๆจะพบว่าเป็นเกือบทุก ด้านขาดการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานตามนโยบาย ทั้งๆ ที่ระบบราชการไทยมีระบบการตรวจราชการ มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะแต่ขาด การเชื่อมโยง ผูกติดกับโครงสร้างการบริหารที่มีลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547, หน้า 1-3) ได้ศึกษาถึงปัญหาและความ ต้องการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า 1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ได้รับการบริการอย่างทั่วถึงทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ การประสานงานและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังมีขีดจำกัด ไม่สามารถเข้าร่วมกัน ดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ ทั้งควรจัดให้มีการบริการการศึกษาการอาชีพ การฝึกอบรม วิชาชีพตามความต้องการของท้องถิ่น 2) ระบบการบริหารจัดการศึกษา ขาดความพร้อมใน การถ่ายโอนการจัดการศึกษา จึงต้องมีการเตรียมความพร้อม ทั้งยังขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบ งานด้านการศึกษาขาดการประสานการมีส่วนร่วมในการศึกษาตามความต้องการและเกณฑ์ที่ กำหนด 3) การจัดระบบหรือการวางแผน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจาก เงินงบประมาณ มีน้อยซึ่งไม่พอเพียง รวมทั้งการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่จัดเก็บภาษี เพื่อการศึกษา ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

จะเห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน และคนไทยทุกคนเป็น ผู้เป็นส่วนได้ส่วนเสียเท่าเทียมกันในการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ทุกส่วนต้องให้ ความร่วมมือในการดำเนินการโดยใช้ดุลยพินิจพิจารณาร่วมกันอย่างมีเหตุผล ครูและผู้บริหารของ นักเรียนของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการปฏิรูป การศึกษาของสถานศึกษา และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การบริหาร สถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วม และตอบสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจจะศึกษา ทรรศนะของผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อที่จะ ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทรรศนะของผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการบริหาร สถานศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบพรรณนะที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี 1) จำแนกตามกลุ่มผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียน 2) กลุ่มผู้ปกครอง จำแนกตามศูนย์การศึกษา อาชีพและความสัมพันธ์กับนักเรียน และ 3) กลุ่มนักเรียน จำแนกตามเพศ ศูนย์การศึกษาและระยะเวลาที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียนโดยสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 6,226 คน จำแนกเป็นผู้บริหารกับครู จำนวน 56 คน ผู้ปกครอง จำนวน 3,000 คน และนักเรียนคาดว่าจะจบระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3,170 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี, 2551, หน้า 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 378 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) แบ่งตามผู้ให้พรรณนะ คือ

1. กลุ่มผู้บริหารกับครู

1.1 เพศ

1) ชาย

2) หญิง

- 1.2 สังกัดหน่วยงานประจำอำเภอ
- 1) เมืองสิงห์บุรี   2) อินทร์บุรี   3) พรหมบุรี
  - 4) ค่ายบางระจัน   5) บางระจัน   6) ท่าช้าง
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1) ปริญญาตรี   2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.4 ประสบการณ์ทำงาน
- 1) ต่ำกว่า 10 ปี   2) 10 - 15 ปี   3) มากกว่า 15 ปี
2. กลุ่มผู้ประกอบการ
- 2.1 เพศ
- 1) ชาย   2) หญิง
- 2.2 อาชีพ
- 1) ข้าราชการ   2) เกษตรกร / รับจ้าง
  - 3) ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว   4) อื่นๆ (ระบุ).....
- 2.3 ความสัมพันธ์กับนักเรียน
- 1) บิดา-มารดา   2) ญาติ   3) ผู้รับอุปการะ
- 2.4 นักเรียนในความปกครองกำลังศึกษาในศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ
- 1) เมืองสิงห์บุรี   2) อินทร์บุรี   3) พรหมบุรี
  - 4) ค่ายบางระจัน   5) บางระจัน   6) ท่าช้าง
3. กลุ่มนักเรียน
- 3.1 เพศ
- 1) ชาย   2) หญิง
- 3.2 กำลังศึกษาในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- 1) เมืองสิงห์บุรี   2) อินทร์บุรี   3) พรหมบุรี
  - 4) ค่ายบางระจัน   5) บางระจัน   6) ท่าช้าง
- 3.3 ระยะเวลาที่ศึกษาในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- 1) ต่ำกว่า 1 ปี   2) 1 - 2 ปี   3) มากกว่า 2 ปี
- 3.4 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา
- 1) รายได้จากการทำงานด้วยตนเอง
  - 2) รายได้จากการทำงานและค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง
  - 3) ค่าใช้จ่ายจากผู้รับอุปการะ

3.5 ความคาดหวังจากการศึกษา

- 1) สำเร็จการศึกษาก่อนกำหนดเวลาของหลักสูตร
- 2) สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตร
- 3) สำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลามากกว่ากำหนด

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ทรรศนะในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทรรศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่เกิดจากความรู้สึก เจตคติและประสบการณ์ของบุคคล กลุ่มบุคคล โดยการแสดงความคิด ความรู้สึกร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจร่วมจัดการดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการจัดการกับบางสิ่งบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมีความเหมาะสม

2. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในสถานศึกษา การจัดบริการเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่พึงปรารถนาที่สังคมต้องการ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ ได้กำหนดขอบข่ายงานไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนและดำเนินการตามเป้าหมายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน มีแผนการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

2.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง งานที่สถานศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่างๆ ของสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายหรือตามที่ต้องการ งานบริหารงบประมาณในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนส่วนที่ประสานงาน หรือคอยสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายด้วยความราบรื่น การปฏิบัติงานหรือดำเนินการงบประมาณของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงาน 6 ด้านคือ 1) การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

ของการใช้เงิน และผลการดำเนินการ 4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลดี มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงาน เข้ามาทำงานให้ได้ผลดีที่สุด โดยหน่วยงานสามารถดึงดูด อนุรักษ์ และพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้หน่วยงานสามารถทำภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมาย การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจะครอบคลุมขอบเขตการดำเนินงาน 1) การแสวงหาบุคลากร เป็นวิธีการให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงาน โดยปกติจะเริ่มจากการรับสมัคร คัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งบุคลากร 2) การบำรุงรักษาบุคลากร หลังจากได้บุคลากรมาเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานมีหน้าที่ดูแลบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ต้องแสวงหาวิธีสร้างสิ่งจูงใจ ในการรักษาบุคลากร 3) การพัฒนาบุคลากร เป็นลักษณะการส่งเสริม กระตุ้นให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ความตั้งใจจริง ขยันหมั่นเพียร อุทิศตน มีพลังใจในการทำงาน เช่น การอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน การลาศึกษาต่อ 4) การให้บุคลากรพ้นจากหน้าที่การงาน เป็นกระบวนการขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีหลายสาเหตุ เช่น การลาออก การย้าย การโอน การให้ออกเกษียณอายุ หรือการลดจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับบริหารงาน

2.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารงานองค์กรให้บริการงานด้านธุรการและงานด้านการเงิน บัญชี วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี นำสื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างประหยัดและคุ้มค่า

3. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้มีอุปการะช่วยเหลือนักเรียนด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

4. สถานศึกษาในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี หมายถึง ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 สถานศึกษา ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมือง ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอบางระจัน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอค่ายบางระจัน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภออินทร์บุรี ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอพรมบุรี และศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอท่าช้าง

5. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี หมายถึง ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสิงห์บุรี, อำเภอบางระจัน, อำเภอค่ายบางระจัน, อำเภออินทร์บุรี, อำเภอพรมบุรี และอำเภอท่าช้าง

6. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทนผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ 6 อำเภอ

ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองสิงห์บุรี, อำเภอบางระจัน, อำเภอยายบางระจัน, อำเภออินทร์บุรี, อำเภอพรหมบุรี และอำเภอท่าช้าง สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

7. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ หมายถึง สถานศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) และสายอาชีพ สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

8. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนในศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ 6 อำเภอ ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองสิงห์บุรี, อำเภอบางระจัน, อำเภอยายบางระจัน, อำเภออินทร์บุรี, อำเภอพรหมบุรี และอำเภอท่าช้าง

9. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีการจัดการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี

10. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี (ภาคีเครือข่าย)

11. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมดำเนินงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ทั้งในด้านกระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากร ในการดำเนินงานร่วมกัน และผลการดำเนินงาน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ระบบสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในทรรศนะผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1)การบริหารงานวิชาการ 2)การบริหารงานงบประมาณ 3)การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) ตามรายละเอียดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ทรรศนะที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีของกลุ่มผู้บริหารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนแตกต่างกัน

2. ทรรศนะที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีของผู้ปกครองแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ อาชีพและความสัมพันธ์กับนักเรียน

3. ทรรศนะที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรีของนักเรียนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และระยะเวลาที่ศึกษา